କେଶର ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ସାଧୁ

ଜାନୁଆରୀ 29, 1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ପଞ୍ଜାବ ସୀମା ଶୁଳ୍କ (ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିବାର କ୍ଷମତା) ଅଧିନିୟମ, 1920- 1973ର ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ-ଧାରା 7- ଯେତେବେଳେ ମାମଲା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାର ମୂଳକୁ ଯାଏ, ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ ବିଚାରାଦେଶର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା-ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ବିଚାରାଦେଶ ପାରିତ କରିବା ସମୟରେ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ବିଚାରାଦେଶ ବ୍ୟର୍ଥତା ଥିଲା ।

ଦର୍ଶନ ସିଂହ ବନାମ ରାମ ପାଲ ସିଂହ, **AIR (1991) SC 1654, ନିର୍ଭରଶୀଳ କରାଗଲା ।**

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 3191/1996 ।

C.R. ସଂଖ୍ୟା 330/1992ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 30.1.92ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏମ୍. ଆର୍. ଶର୍ମା ଏବଂ ପ୍ରେମ ମାଲହୋତ୍ରା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ପ୍ରତିସ୍ଥାପନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଅଛି ।

ଯଦିଓ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଜାରି କରାଯାଇଛି, ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଓକିଲଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ହାଜର ହେଉନାହାଁନ୍ତି । ଆମେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଓକିଲଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଛୁ । ଉତ୍ତରଦାତା 1978 ମସିହାରେ ପ୍ରଥା ଆଧାରରେ ଜଣେ ନାଥୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ବିଚାରାଦେଶ ଆଧାରରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଜମିର ଦଖଲ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଏକ ମାମଲା ଦାୟର କରିଥିଲେ । ଏହା ସେମାନଙ୍କର ମାମଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ରୁଲିଆଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିଥିଲେ ଯିଏ ନାଥୁଙ୍କ ଜଣେ ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରଥା ଅନୁଯାୟୀ ସେ ନିକଟତମ ଜ୍ଞାତି ଥିଲେ

ଏବଂ ଏହି ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଜରସମନ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ନଥିଲା । ଆବେଦନରେ, ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟଳୟ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ କରାଯିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ RSA ସଂଖ୍ୟା 2416/79 ରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ପରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ପରମ୍ପରାଗତ ଅଧିକାର ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଛି, ତେଣୁ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ କରାଯାଇଥିବା ବିଚାରାଦେଶ ଏକ ବ୍ୟର୍ଥତା ଅଟେ । ସେହି ଆବେଦନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜାନୁଆରୀ 30, 1992 ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୁନରୀକ୍ଷଣକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଏହି ବିବାଦ ଏବେ ଅସ୍ତିରିକୃତହୋଇ ରହିନାହିଁ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ *ଦର୍ଶନ ସିଂହ ବନାମ ରାମ ପାଲ ସିଂହ,* AIR (1991) SC 1654 ମାମଲାରେ ପଞ୍ଜାବ ପ୍ରଥା (ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିବାର କ୍ଷମତା) ଅଧିନିୟମ, 1920 ର ପ୍ରଥାଗତ ଅଧିକାର ଉପରେ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 1973 ର ପ୍ରଭାବକୁ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ:

> " ଉପରୋକ୍ତ ନୀତି, ମୁଖ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣର ବିବୃତ୍ତି ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବିଚାର କରି, ଆମେ ଏହି ମତରେ ଯେ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ମୁଖ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 7 ପିଛିଲାକାଳୀନ ଏବଂ ବିଚାରାଧୀନ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର 28-11-1986 ତାରିଖର *ଉଜାଗର ସିଂହ ବନାମ ଧର୍ମ ସିଂହ,* ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1263/1973 ଏବଂ *ଉଧମ ସିଂହ ବନାମ ତାରସେମ୍ ସିଂହ,* ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1135/1974ର 15-7-1987 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃବିଚାରର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।"

ଏହା ଯୁକ୍ତି ସମୟରେ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ କେତେକ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ହସ୍ତାନ୍ତରଣକୁ ବିରୋଧ କରିବାର ଅଧିକାର ଥାଇପାରେ । ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଖାରଜ ହେବା ପରେ ଏପରି କୌଣସି ଦାବି ଆଇନଗତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ କି, ସେ ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି କାରଣ ଏହା ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଛି ଯେ, ମୁଖ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାର ଏକ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର ଥିଲା, ଯାହାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇଛି । ପଞ୍ଜାବ ଆଇନ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ପାରିତ ହେବା

ପରେ କ'ଣ ପରିଣାମ ହେଲା ତାହା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନିର୍ଭର କରିବ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ପୂର୍ବ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥା ସଂରକ୍ଷିତ ଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିବାର ପ୍ରଥାଗତ ଅଧିକାର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ ।

ତଥାପି, ଫଳାଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ବିଧାନସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସତର୍କତାର ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିବ। "ସଂସଦର ଏକ ଅଧିନିୟମ ଯାହା ଏକ ପ୍ରଥାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଏବଂ ବୈଧତାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ନୂତନ ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ, ଯେଉଁମାନେ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥା ଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହୋଇଥିବେ । ଏପରି ବିଧାନ ପ୍ରଥାକୁ ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚତର ଶୀର୍ଷକରେ ମିଶ୍ରଣ ନକରି କେବଳ ପ୍ରଥାର ବୈଧତାକୁ ଏକ ପ୍ରଥା ଭାବରେ ମଞ୍ଜୁର କରିବାର ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ ।"

ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ପ୍ରଥାକୁ ପଞ୍ଜାବ ଆଇନ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଥାକୁ ଏକ ଉଚ୍ଚତର ବୈଧାନିକ ଅଧିକାରରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥା ଆଧାରରେ କୌଣସି ବିଧାନକୁ ପାରିତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥାକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ, ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାର ପ୍ରଭାବିତ ନଥାଏ ଏବଂ ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନରେ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନିୟମ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ରବର୍ଟସନ୍, *ଦୟା ରାମ ବନାମ ସୋହେଲ ସିଂହ*, 110 PR (1906) 390ରେ ଏହା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଯେ "ପଞ୍ଜାବ ଆଇନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ, ଏହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଯେ ସେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟରେ ପ୍ରଥା ଦ୍ୱାରା ଶାସିତ, ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଯେ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ନୁହେଁ, ଏବଂ ଅଧିକନ୍ତୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ଯେ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଥା କ'ଣ । ପ୍ରଥା ସପକ୍ଷରେ ଏହି ଖଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଅନୁମାନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ନାହିଁ; ଅପରପକ୍ଷରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଏହା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ନିୟମ ହେବ । "ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକୁ *ଅବଦୁଲ ହୁସେନ ଖାନ ବନାମ ବିବି ସୋନା ଡେରୋ*, (1917) 45

Ind Ap 10 (13) = AIR (1917) PC 181 ପୃଷ୍ଠା 183ରେ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ କରାଯାଇଥିଲା ।ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟ ଦ୍ୱାରା *ସାଲିଗ ରାମ ବନାମ ମୁନସି ରାମ*, [1962] 1 SCR 470 = AIR (1961) SC 1374 ରେ ଏହା ପୁନରାବୃତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ "ଯେଉଁଠାରେ ପକ୍ଷମାନେ ହିନ୍ଦୁ, ସେଠାରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ଯେକେହି ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ ସହିତ ଭିନ୍ନ ଏକ ପ୍ରଥା ଦାବି କରେ, ତାକୁ ତାହା ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ......"

ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତିଙ୍କ ମତ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହରେ ବିଚାରାଦେଶର ନିଷ୍ପାଦନ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି ତାହା ସଠିକ ନୁହେଁ କାରଣ ଅପିଲୀୟ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ବିଚାରାଦେଶ ପାରିତ କରିବା ସମୟରେ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ବିଚାରାଦେଶ ଅକାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ । ଯେତେବେଳେ ମାମଲା ଅଧିକାରିତାର ମୂଳକୁ ଯାଏ, ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ଏହାକୁ ନିଷ୍ପାଦନ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଉଠାଯାଇପାରିବ । ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାରେ ଠିକ୍ ନଥିଲେ, କାରଣ ସେମାନେ ଅକାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତାର ଯୁକ୍ତି ଉଠାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ଏହି ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ନୂତନ ଆଦେଶଗୁଡିକ ପାଇଁ ମାମଲାକୁ ନିଷ୍ପାଦନ ଅଦାଲତକୁ ପଠାଇବା କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରେ ନାହିଁ ।

ତଦନୁସାରେ, ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ ଖାରଜ କରାଯାଉଛି । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ନିଷ୍ପାଦନ ଆବେଦନ ମଧ୍ୟ ଖାରଜ ହୋଇଗଲା । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଜି. ଏନ୍. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।